



Johan Brekke
Politimester Innlandet

16. november 2024

Klage på politiadvokat Christine Lundstein.

På vegne av ruspolitikkenes forfulgte grupperinger vil Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk (AROD) klage på politiadvokat Christine Lundstein for å dekke over 20 år med svikt i egen ledelse gjennom motarbeidelse av rettsstatsgarantier.

Til tross for at menneskerettighetene står over annen lovgivning, at offentlig panikk er dokumentert hos lovgiver, og at påtalemyndigheten har ansvar for å sikre legalitetskontroll, vil ikke politiadvokat Christine Lundstein tillate bevis som støtter påstander om menneskerettsbrudd i ARODs sivile ulydighetssak.

Denne saken, hvor en organisasjon på rusfeltet har gått til sivil ulydighet for å fremme en Sannhets- og forsoningskommisjon, skal for retten i Oslo den 25. november 2024. Innlandet Politidistrikt har etterforsket saken på oppdrag fra Riksadvokaten fordi det er tilstrekkelig tvil om Oslo Statsadvokatembeters habilitet, og politiet ble i avhør [informert](#) om hvordan rusbrukere siden 2008 har krevd et effektivt rettsmiddel mot vilkårlig forfølgelse, samt hvordan rettsstatsgarantier er sabotert. Forsvaret gikk igjennom 20 år med rapporter som bekrefter forsvarers posisjon og vi viste hvorfor flere hundretusen straffesaker er konstitusjonelt omstridt etter at Statsadvokaten i Hedmark og Oppland sviktet lederansvar i 2008. Prøvelsesretten ble da gjort gjeldende i Sør-Østerdal tingrett, men statsadvokaten skjulte straffefrihetsgrunner. Siden har effektiv minoritetsbeskyttelse uteblitt, og Norge har fått et stadig større problem med menneskerettighetene ettersom påtalemyndigheten og Høyesterett gjentatte ganger har sviktet ansvar for effektivt rettsmiddel. Politiet fikk bekreftet at dette var bakgrunnen for at 200 gram cannabis ble delt ut i posten: 200 gram cannabis for 200 års retts historie som står på spill, og etterforskerne lot til å forstå alvoret.

Når straffefrihetsgrunner er gjort gjeldende, plikter politiet å undersøke om de er reelle, men dette ble ikke gjort. Mens politiet kontaktet eksperter for å finne ut om det var samme brevpapir, DNA, fingeravtrykk, og printer involvert i de 10 brevene som ble sendt til ansvarspersoner, ville ingen undersøke forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse. Dette til tross for at forbindelsen var åpenbar og dokumentert av kriminologi og retts sosiologi i 40 år. Etterforskerne fremsto i avhør interessert i etterforskning rundt svikten i ledelse. De forsto at



verken politiet eller borgerne er tjent med et justisdepartement som er styrt av ekstremister, og politiet mottok et oppfølgende [brev](#) om ansvaret som lå på etterforskerne for å undersøke svikt i Justisdepartementets faglige ledelse, slik at politiets samfunnsoppdrag ikke var i tyranniets tjeneste.

Allikevel må føringer ha kommet fra påtaleansvarlig jurist som gjorde at politiet stanset videre etterforskning. Kort tid etter avhør fikk forsvaret beskjed om at påtalemyndigheten ville be om en dag i retten, hvilket er meget uheldig, ettersom Riksadvokaten hadde lagt ansvaret på Innlandet for rettsikkerheten. Det tilfaller Innlandet Politidistrikt å avklare en krise for rettsstaten, etter at Statsadvokaten i Oslo i en årrekke har gjort situasjonen verre, men vi ser at påtalemyndigheten – heller enn å forfølge sitt oppdrag – vil dekke over for 16 år med rettsløse tilstander som begynte i Sør-Østerdal tingrett.

Politiadvokaten er gjort kjent med prinsippene som bygger landet, og hva det vil si å svikte dem. Hun har fått [flere](#) muligheter til å revurdere sin motstand mot et effektivt rettsmiddel, men Politiadvokat Christine Lundstein vil tydeligvis ikke at domstolene skal bli kjent med en større svikt i rettsstaten. Hun vil ei heller avhjelpe den usikkerhet som stadig flere politifolk kjenner på, men beskytte forbudet fra konstitusjonell kontroll, slik at statsadvokatene slipper et oppgjør med fortidens synder. Ifølge Lundstein, må bevis derfor avskjæres fordi det er *«tiltalebeslutningen som setter rammene for rettens behandling og for bevisførselen. Faktum er ubestridt og stridspunktet gjelder om overtredelse av straffelovens narkotikabestemmelser [er] grunnlovstridig. Slik påtalemyndigheten ser det vil det ikke være behov for bevisførsel rundt denne juridiske vurderingen. Problemstillingen er behandlet av Høyesterett i HR-2022-731-A som er avsagt i etterkant av Rusreformutvalgets rapport og Stortingets behandling av forslaget om rusreform»*.

Slik undergraver Politiadvokaten rettsstaten. Lundstein vet godt at HR-2022-731-A utgjør et åpent sår i det rettspolitiske landskapet, og forsvaret har vist i detalj hvorfor. I vitnelistene dokumenteres feilen som Høyesterett gjorde i HR-2022-731-A ved å vektlegge lovgivers signal, og det var for å få rettsutvikling på et kritisk område at AROD gikk til sivil ulydighet. Det sivile samfunn har forberedt en Sannhets- og forsoningskommisjon for å rette opp i større skade, men Lundstein mener altså at forsvarets «bevistilbud bør avskjæres i sin helhet med hjemmel i straffeprosessloven § 292».

Ifølge Politiadvokaten fremstår bevisførselen «åpenbart som en plattform for å spre et politisk budskap og er på ingen måte egnet til å belyse de spørsmål som tiltalebeslutningen reiser», men hvordan kan hun påstå at det konstitusjonelle grunnlaget for Straffelovens §231 er irrelevant? Hvordan kan en jurist hevde at forholdet til grunnloven et politisk spørsmål som faller utenfor rettens myndighetsområde, uten å motsette seg lovgivers intensjon ved innføringen av Grunnlovens § 89?

Prinsippet om domstolenes uavhengighet har bred konstitusjonell forankring. Det kommer til uttrykk flere steder og på flere måter i Grunnloven. Det står i Grunnloven §§ 88 og 90 at



Høyesterett dømmer i siste instans, og grunnlovsfestingen av retten til en rettferdig rettergang i § 95 og domstolenes prøvingsrett i § 89, tydeliggjør domstolenes uavhengige stilling. Krav om uavhengighet følger dessuten av internasjonale forpliktelser som Norge har påtatt seg, for eksempel Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 6 om retten til en rettferdig rettergang, men politiadvokaten er så fokusert på å skjule et større problem for rettsstaten at hun oppretter et fiktivt skille mellom rettens og lovgivers område.

Slik tullejuss er et symptom på nedprioritering av rettighetsjuss, som Rolleforståelsesutvalget påpekte som et problem. Politiadvokaten stiller seg med den tradisjon av jurister som har satt makt over rett ved å se vekk fra prinsipielle hensyn, for som Professor Ole Kristian Fauchald beskriver dynamikken mellom rettens og politikens sfære, er «forholdet mellom jus og politikk (...) tosidig. Jusens grunnelementer i form av lovgivning og internasjonale forpliktelser er et resultat av politiske prosesser, og jusen setter igjen rammer for de etterfølgende politiske prosessene. Det er derfor en vekselvirkning mellom jus og politikk; en vekselvirkning som innebærer en kontinuerlig dynamikk».¹

Det er slik det skal være. Tiltalte har gjort gjeldende at straffelovens § 231 er i strid med moralske grunnverdier, og det er utvilsomt at konstitusjonelle rettsregler vil i noen grad legge bånd på og føringer for den politiske handlefriheten. I demokratier fungerer jussen (ideelt sett) som garanti mot misbruk av politisk makt, og det gir ikke mening i tider med moralsk panikk å tillegge staten en absolutt skjønnsmargin. Når panikk er påvist av rusreformutvalget, kan man fastslå at politikerne har misforvaltet den tillit som de er gitt og det er jussens oppgave å veilede prinsipielt, slik at ikke enkeltgrupperinger må lide for etablerte fordommer satt i system.

Dette er basis for enhver rettsstat. Det er derfor vi har prøvesesrett og et maktfordelingsprinsipp, for tradisjonelt har enkelte grupperinger mer innflytelse enn andre, og lobbyister kan få lover igjennom som ikke er tilstrekkelig kvalitetssikret. Slike lover kan være preget av dobbeltmoral, og det er domstolenes oppgave å sikre borgerne mot politisk nedprioritering og byråkratisk paternalisme.

Historisk sett er syndebukkmekanismen, vår tilbøyelighet til å gi ut-grupper skylda for problemer som vi har et kollektivt ansvar for å løse, den tendens som i størst grad løfter frem totalitære tendenser. Rettsløshet oppstår når domstolene ikke vil gi belastede grupperinger prøvesesrett, og i menneskerettslige spørsmål er det ikke mulig å skille juss fra politikk. Jo mer marginalisert en gruppering er, desto større er sjansene for feil ved den politiske prosessen, og det tilfaller derfor domstolene å kvalitetssikre lover.

Juss som fagfelt avhenger av dette. Man kan si det sånn at politikken, ideelt sett, tar sikte på å fremme rettsstatsidealer, men det er domstolenes jobb å kontrollere at den rent faktisk gjør

¹ Ole Kristian Fauchald, Jus eller politikk? Reform av norsk verneområdeforvaltning, finnes [her](#)



det. Spørsmålet er derfor ikke om domstolene trår feil ved å gå inn i den politiske prosessen, som mange dommere frykter, men hvor effektiv retten er til å sikre borgerne frihet.

Det fremstår derfor som om Politiadvokaten har glemt eget ansvar. Allikevel har staten interne retningslinjer og bestemmelser som skal bidra til at forvaltningen løser oppgavene sine og opptrer på en måte som fremmer integritet og tillit. Noen av de mest sentrale er utformet i Etske retningslinjer for påtalemyndigheten, og det fremstår klart at Politiadvokaten ikke har vektlagt klare forpliktelser. I Etske retningslinjer for medarbeidere i påtalemyndighetens retningslinje nr. 1, står det at «Enhver medarbeider i påtalemyndigheten skal opptre på en måte som fremmer en rettsikker og tillitsvekkende strafferettspleie i samsvar med lov og rettsorden. Referansen til lov og rettsorden er ment å skulle dekke alle regler og retningslinjer som er gitt i eller i medhold av lov og Grunnlov. Også folkerettslige regler som norske myndigheter er forpliktet etter, er omfattet. Rettsorden omfatter dessuten grunnleggende verdier og prinsipper som en rettsstatlig strafferettspleie bygger på, herunder rettsikkerhet, likhet for loven og individets grunnleggende frihet og autonomi». Politiadvokaten vet godt at Høyesteretts dom ikke tilfredsstillende krav til grundighet. Forsvaret har vist hvorfor,² men heller enn å sørge for rettsutvikling, stiller Politiadvokaten seg med den juridiske tradisjon som til enhver tid har holdt tyranner ved makten.

Det er trist, ikke minst for Politiadvokaten selv. Hun utsetter seg for stor konstitusjonell fallhøyde når hun motarbeider opprettelsen av en Sannhets- og forsoningskommisjon. I Etske retningslinjer for medarbeidere i påtalemyndighetens retningslinje nr. 3, står det at «Påtalemyndigheten skal opptre objektivt i hele sin virksomhet, herunder på etterforskningsstadiet, når det treffes påtalevedtak og ved iretteføring. Dette innebærer blant annet at en også skal undersøke, vurdere og legge frem opplysninger som taler for en persons uskyld», men dette er ikke gjort. Kjernen i objektivitetsprinsippet, nemlig at også påtalemyndigheten har et selvstendig ansvar for at opplysninger som taler til siktedes gunst – og ikke bare de som taler for skyld – er derfor brutt. Det er også påtalemyndighetens retningslinje nr. 4, hvor det står at «Påtalemyndighetens medarbeidere skal opptre slik at det ikke kan stilles spørsmål ved påtalemyndighetens nøytralitet». Når straffefrihetsgrunner ikke undersøkes, mens egen ledelse beskyttes fra Ansvarlighetslovens rekkevidde, har påtalemyndigheten også sviktet kravet om upartiskhet. Dette kravet er knyttet til retningslinje nr. 5, hvor det står at «Påtalemyndighetens medarbeidere skal utføre sin jobb med integritet, uten tanke på egen fordel eller ulempe. Integritet er knyttet til sannhetssøken». Dette er viktig, og styrket eller svekker Lundstein rettsikkerheten ved å se bort fra straffefrihetsgrunner? Styrker hun eller svekker hun påtalemyndighetens troverdighet?

I Etske retningslinjer for medarbeidere i påtalemyndighetens retningslinje nr. 6, står det at «Medarbeiderne i påtalemyndigheten skal se til at straffesaksbehandlingen er forsvarlig og

² Vitnelistene til 13 vitner og grunnlaget for en sannhets- og forsoningskommisjon er [publisert](#) på ARODs nettside. Se der for mer om svikten i Høyesteretts rettighetsanalyse og politiadvokatens feil håndtering av sitt oppdrag..



holder høy kvalitet». Når straffefrihetsgrunner ikke undersøkes, til tross for at en avklaring ville ugyldiggjøre større deler av politiets maktmiddelbruk, er kravet om kvalitet og effektivitet brutt, hvilket igjen knyttes til et større problem. I påtalemyndighetens retningslinje nr. 7, står det at «Påtalemessige vurderinger skal foretas og avgjørelser treffes uten forutinntatte holdninger. Enhver, både ledere og andre, skal bidra til en kultur som legger til rette for og etterspør faglige motforestillinger, etiske refleksjoner og bevissthet i utøvelsen av påtalemessige oppgaver. En skal være bevisst på forhold som øker risikoen for uriktige domfellelser, og innrette sitt arbeid slik at justisfeil forebygges og unngås så langt som overhodet mulig», men har ikke en politiadvokat som motarbeider prøvelsesrett sviktet retningslinjen om faglighet?

Det er klart at Politadvokatens adferd avdekker et større problem for Innlandet politidistrikt, Politidirektoratets etiske retningslinjer fremhever at rollen som «samfunnets sivile maktapparat» gjør det «spesielt viktig for medarbeidere i politiet å ha et bevisst forhold til etikk, og hva som er god moral og hvordan man bør handle». Påtalemyndighetens etiske retningslinjer er klare på at enhver ansatt skal fremme en rettspleie i samsvar med verdier og prinsipper som en rettsstat bygger på, «herunder rettsikkerhet, likhet for loven og individets grunnleggende frihet og autonomi», men politiadvokaten har motarbeidet alt dette, og det er viktig at Politimesteren griper inn.

Om Politimesteren ikke foretar seg noe, men lar Politadvokaten fortsette sin trening av rettsstaten vil det slå tilbake på politiet som etat. Det er ditt ansvar å iverksette så grov svikt i tjeneste, og vi ber deg sikre at politi- og påtalejurister ikke ustraffet ugyldiggjør rettsstatsgarantier.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk